

No. 2. P. 159–163. **12.** Krivorak A., Demyanenko S. *Rodovoy priznak kategorii «stoimost»* [Family Attribute of the Category “Value”]. *Ekonomist*. 2011. No. 9. P. 65–67. **13.** Artemova T. I. *Stoimost i tsena: logiko-istoricheskiy protsess formoobrazovaniya*. Kiyev: Osnova, 2006. 448 p.

Інформація про автора

Гонтарева Ірина Вячеславівна – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри підприємницької діяльності Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця (просп. Науки, 9а, м. Харків, 61166, Україна; e-mail: lider.khneu@gmail.com).

Информация об авторе

Гонтарева Ирина Вячеславовна – доктор экономических наук, профессор, заведующая кафедрой предпринимательской деятельности Харьковского национального экономического университета имени Семена Кузнеця (просп. Науки, 9а, г. Харьков, 61166, Украина; e-mail: lider.khneu@gmail.com).

Information about the author

I. Gontareva – D.Sc. (Economics), Professor, Head of Department of Entrepreneurial Activity of Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics (9a Nauky Ave., Kharkiv, 61116, Ukraine; e-mail: lider.khneu@gmail.com).

*Стаття надійшла до ред.
14.03.2017 р.*

JEL Classification: O10, O14, O30, O33

УДК 332.1:330.341

ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ЗАСАДИ ЗАЛУЧЕННЯ ІННОВАЦІЙ У РОЗВИТОК ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Чередник А. О.

Анотація. Проаналізовано взаємозв'язки між розвитком промислових підприємств і необхідністю залучення інновацій. Досліджено теоретичні засади поняття «інновації» та виявлено, що це поняття є багатограним і змістовим, також проаналізовано наявні підходи до визначення поняття «інноваційний драйвер» і розроблено власну дефініцію, що відображає глибокий зміст і широту застосування. Автором запропоновано класифікацію інноваційних драйверів, яка може застосовуватись на українських промислових підприємствах, основний акцент зроблено на виявленні цільової спрямованості інноваційних драйверів у промисловості, що включає у себе підвищення ефективності діяльності промислових підприємств; розроблено напрями інноваційного розвитку промислових підприємств.

Ключові слова: інновації, інноваційний драйвер, інноваційний розвиток, залучення інновацій.

ФУНДАМЕНТАЛЬНЫЕ ОСНОВЫ ПРИВЛЕЧЕНИЯ ИННОВАЦИЙ В РАЗВИТИЕ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ

Чередник А. О.

Аннотация. В статье проанализированы взаимосвязи между развитием промышленных предприятий и необходимостью привлечения инноваций. Исследованы теоретические основы понятия «инновации» и выявлено, что данное понятие является многогранным и содержательным, также проанализированы существующие подходы к определению понятия «инновационный драйвер», и разработана собственная дефиниция, отражающая глубокий смысл

© Чередник А. О., 2017

и широту его применения. Автором предложена классификация инновационных драйверов, которая может применяться на украинских промышленных предприятиях, основной акцент сделан на выявление целевой направленности инновационных драйверов в промышленности, которая включает в себя повышение эффективности деятельности промышленных предприятий; разработаны направления инновационного развития промышленных предприятий.

Ключевые слова: инновации, инновационный драйвер, инновационное развитие, привлечение инноваций.

FUNDAMENTAL PRINCIPLES OF ATTRACTION OF INNOVATIONS TO DEVELOPMENT OF INDUSTRIAL ENTERPRISES

A. Cherednik

Abstract. The interrelations between the development of industrial enterprises and the need for innovation attraction are analyzed. The theoretical basis of the concept "innovations" is studied, and it is found that the concept is multifaceted and informative. Furthermore, the existing approaches to the definition of the concept "innovative driver" are analyzed and its author's definition, which reflects its deep meaning and wide range of application, is developed. The author proposes a classification of innovative drivers, which can be used at Ukrainian industrial enterprises, the main accent being made on identifying the target orientation of innovative drivers in the industry, which implies increasing the efficiency of industrial enterprises. The directions of innovation development of industrial enterprises are elaborated.

Keywords: innovation, innovative driver, innovation development, attraction of innovations.

Актуальність дослідження. Започаткувавши зону вільної торгівлі з ЄС та увійшовши до нього, Україна вступила на шлях економічної інтеграції, що, як відомо, складається з послідовних етапів поглиблення економічних відносин. Тому на сучасному етапі розвитку економіки одним із передових питань є модернізація вітчизняних галузей промисловості і їх перехід на інноваційний шлях розвитку. На сьогодні заради відповідності стандартам країн ЄС в українській економіці відбуваються суттєві зміни у рамках програми «Горизонт – 2020», а саме гармонізація податкового законодавства, централізація програм фінансування наукових досліджень і розробок, створення механізму забезпечення фінансової стабільності.

Однак, незважаючи на всі досягнуті результати, механізми впровадження нових ідей і новітніх технологій у виробництво, управління і організація відповідних процесів вимагає детального вивчення та подальшого вдосконалення. Найбільш гостро їх недосконалість відображається на машинобудівній галузі країни, що формує не тільки виробничу потужність країни, але і її соціально-економічний розвиток.

Інноваційний розвиток формує безкрайні можливості вдосконалення зазначеної галузі, створюючи способи щодо забезпечення виробництва конкурентоспроможної продукції, виготовленої на основі новітніх технологій, проектних і конструкторсько-технологічних рішень, а також з використанням енергозберігаючих та екологічно чистих матеріалів. Необхідність розуміння сутності та специфіки інноваційного розвитку обумовлює потребу вивчення таких понять, як: «інновації» та «інноваційний драйвер».

Аналіз останніх публікацій. Питанням теоретичних засад залучення інновацій, а також вибору напрямків інноваційного розвитку промислових підприємств присвячено багато наукових праць, у яких досліджуються етапи та методи залучення інновацій, які впливають на процеси, пов'язані з розвитком всієї держави, окремих регіонів, галузей та підприємств. Питання ролі інновацій в економічній системі, дослідження проблем інноваційного розвитку економіки посіли одне з провідних місць у дослідженнях вітчизняних і зарубіжних економістів і учених. До них належать праці Й. Шумпетера [26], Б. Твісса [24], Б. Санто [20], Ф. Удвадія [10], А. Девіса та М. Хобдея [1], Ф. Безрудного [11], Д. Соколова, А. Титова [21] та ін.

Постановка проблеми та мети дослідження. Питання щодо теоретичних засад залучення інновацій розкриті не повною мірою у зазначених працях, тому виникає потреба у систематизації наявної інформації щодо залучення інновацій, визначення та видів інноваційних драйверів і виявлення перспективних напрямків інноваційного розвитку підприємств промисловості.

Отже, метою статті є дослідження теоретичних аспектів понять «інновації» та «інноваційний драйвер», а також розробка напрямів інноваційного розвитку промислових підприємств України.

Виклад основного матеріалу. На сучасному етапі розвитку науки інновації все більше стають рушійною силою розвитку суспільства, проникаючи до багатьох галузей економіки і управління. Звертаючись до походження інновацій, термін походить від латинського слова «novus» і трактується як «новий», «оновлений», «змінений», приставка «in» на початку слова в перекладі з латинської означає «у напрямку». Таким чином, зазначений термін раніше трактувався як «в напрямку оновлення», «у бік перетворень і змін» [6]. На сьогодні в зарубіжній і вітчизняній науковій літературі можна зустріти безліч визначень поняття «інновації».

Однак до економічного обігу термін інновації ввів австрійський вчений Й. А. Шумпетер в першому десятилітті ХХ ст. У своїй науковій праці «Теорія економічного розвитку» (1911 р.) Й. А. Шумпетер проаналізував

види нововведень і дав повний опис інноваційного процесу, він виділяв п'ять напрямків змін: застосування передових технологій і техніки, випуск продукції з раніше невідомими властивостями, застосування нової сировини, удосконалення управління виробництвом і його ресурсно-технічним забезпеченням, виникнення нових ринків збуту продукції чи послуг [26].

Згідно з Й. А. Шумпетером інновація – нововведення для впровадження і застосування нововинайдених видів виробничих товарів і транспортних засобів, ринків і форм організації у промисловості. Необхідно зазначити, що цей австрійський учений став одним із перших, хто акцентував увагу на нововведенні і його значенні в економічному розвитку. Джерелом інновацій, на його думку, були наукові дослідження, які дали обумовлювали розвиток конкурентних процесів [26]. Основну увагу у своїх працях Й. А. Шумпетер приділяв ролі людини-новатора, що здійснює розробку та просування ідей. Потім запропоновані ідеї були розвинуті американським економістом Р. Солоу, який в процесі дослідження економіки США виявив, що 87,5 % приросту продукції були результатом технологічних нововведень [22].

У своїх дослідженнях А. Девіс та М. Хобдей [1] характеризують нововведення як результат економіки, що базується на знаннях, що здатні стати способом і формою виробництва і послуги, купувати форму організації, фінансової, науково-дослідної діяльності. Угорський дослідник Б. Санто характеризував нововведення як діяльність щодо доведення наукової ідеї або технічного винаходу до фази прикладного застосування [20].

У «Керівництві Осло», що є методологічним документом, розробленим Організацією економічного співробітництва та розвитку – ОЕСР (ориг. OECD – Organization for Economic Cooperation and Development) спільно зі Статистичним бюро Європейських співтовариств – Євростатом (ориг. Eurostat – Statistical Office of the European Communities) і містить рекомендації у галузі статистики інновацій, прийнятим в 2005 р. [19], надається таке визначення: інновація – введення у вживання будь-якого нового або значно поліпшеного продукту (товару чи послуги) або процесу, нового методу маркетингу, нового організаційного методу в діловій практиці, організації робочих місць або зовнішніх зв'язках [4]. Ф. Удвадія вважає, що інновація стосується: прийняття діяльності або нових технологій, що є новими для підприємства, змін у структурі організації, адаптації до ринкових умов результатів корпоративних досліджень і процесів організаційного розвитку [10]. Р. Смітс розглядає інновацію як успішну комбінацію обладнання, технологій та організаційного ресурсу в контексті певної соціальної або економічної моделі [9].

Звертаючись до сучасних вітчизняних досліджень теоретичних засад інновацій, слід розглянути найбільш популярні трактування. Так, наприклад, Д. В. Соколов та А. Б. Титов під інновацією розуміють кінцевий результат створення та освоєння принципово нового або модифікованого засобу, який задовольняє конкретні суспільні потреби та дає низку ефектів [21]. Ф. Безрудний в широкому сенсі під інновацією розуміє процес реалізації нової ідеї у будь-якій сфері життя і діяльності людини, що сприяє задоволенню наявної потреби на ринку і приносить економічний ефект [11]. Згідно з Законом України «Про інноваційну діяльність» інновації – це новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоспроможні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери [13].

Таким чином, у вітчизняній і зарубіжній літературі є велика кількість підходів до трактування поняття «інновація», узагальнивши які можна подати зазначену економічну категорію у такому вигляді (рис. 1) [1; 4; 9–11; 13; 19; 20; 26].

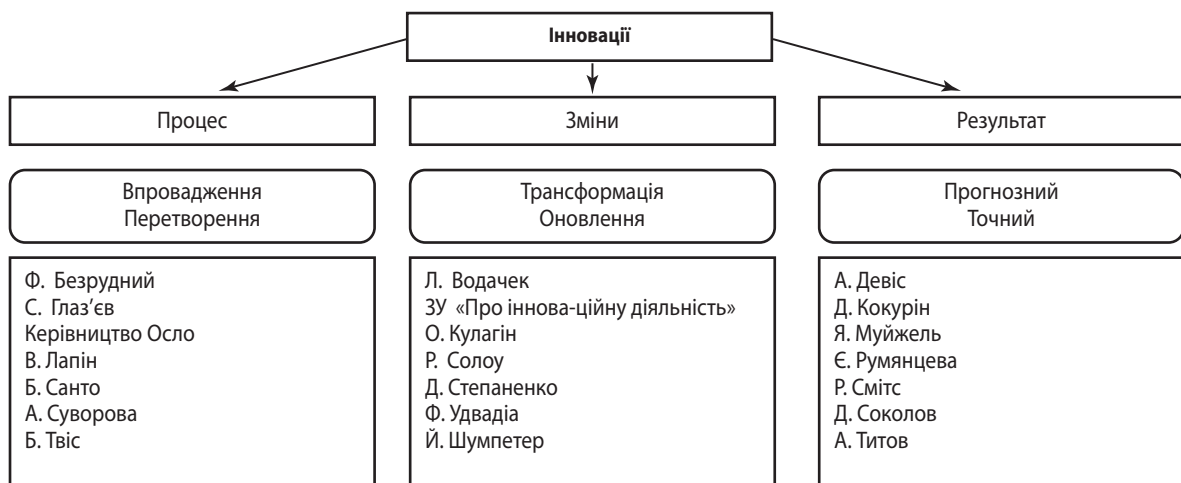

Рис. 1. Узагальнення підходів до поняття «інновації»

Таким чином, проаналізувавши роботи різних вітчизняних і зарубіжних учених, що досліджували сутність поняття «інновація», вважаємо, що їх розробки можна розділити на три умовні групи з метою узагальнення отриманих результатів:

1. Як результат інновації проявляються у якісно вдосконалених відмінних технологіях, výroбах, організаційних методах тощо, метою яких є зміна об'єкта управління й одержання науково-технічного, екологічного, соціального, економічного чи інших видів ефектів [1; 9; 21].

2. Як процес інновації – це поетапний, виражений у часі процес створення, впровадження та просування інновацій. У загальному вигляді фази інноваційного процесу формулюються як: виникнення, адаптація, реалізація [11; 19; 20; 24].

3. У контексті змін інновації характеризуються як різні перетворення первісної структури: часткові або суттєві та її трансформація у новий стан з метою впровадження і використання нових технологій, товарів, ринків, форм організації та управління [10; 13; 18; 22; 26].

Таким чином, у зв'язку з багатогранністю терміна «інновації» доцільно розглядати зазначену категорію з урахуванням усіх вищенаведених підходів. На підставі проведених досліджень, на думку автора, під інновацією слід розуміти процес або діяльність із розробки та впровадження конкретних нововведень (товарів, технологій виробництва, ідей, організаційних і управлінських методів, тощо) у різні галузі економіки та життєдіяльності суспільства у цілому, спрямовані на перетворення з метою поліпшення і якісного оновлення процесів управління і функціонування, а також досягнення інших ефектів.

В рамках цього дослідження зроблено акцент на інновації, як формі винайденого або вдосконаленого економічного й управлінського механізму, впроваджуваного у промислові підприємства, нововинайденої або значно вдосконаленої технології, яку можна застосувати у практичній діяльності підприємств і потенційних інвесторів для розвитку інноваційних процесів і підвищення ефективності функціонування системи.

Істотною умовою функціонування промисловості і економіки України є її перехід на інноваційний тип розвитку, який має базуватися на удосконаленні управлінських та організаційних процесів, а також на створенні так званих драйверів для інноваційного прориву. Дослідження провідного світового досвіду вказує на те, що розвиток науки та техніки, а також організаційних і управлінських процесів на тлі прагнень до залучення інновацій у різні сфери приводить до інноваційних проривів у різних сферах світової економіки.

Українські промислові підприємства, навпаки, не прагнуть активно залучати інновації до свого розвитку, оскільки виникає нестача фінансових ресурсів у зв'язку з інвестиційною непривабливістю країни та небажанням інвесторів вливати капітал у сильно ризикові проекти. Однак нова форма фінансування, венчурне інвестування, що активно розвивається за кордоном, спрямована саме на ризикові проекти та дасть змогу українським підприємствам здійснити інноваційний прорив і стати конкурентоспроможними на ринках світових країн і країн ЄС. Саме інноваційні драйвери виступають власного роду сигналом про необхідність залучати інновації до виробництва.

Наведені фактори обумовлюють необхідність аналізу не тільки самих інновацій, а й широкого дослідження теоретичних аспектів поняття «інноваційний драйвер» як рушійної сили, що спонукає підприємства до залучення інновацій заради безперервного процесу технологічного розвитку.

На відміну від категорії «інновації», сутність поняття «інноваційний драйвер» майже не наведено в зарубіжних і українських дослідженнях. У кількох роботах є часткові дослідження зазначеного поняття, в них «драйвер» виступає як один зі структурних елементів інноваційного простору, однак практично відсутні системні підходи з вивчення сутності зазначеного поняття [2; 12; 16].

У перекладі на рідну мову англійське слово «driver» має велику кількість трактувань, серед яких в економічному аспекті найбільш близько відображають сутність зазначеного поняття такі: «первинний двигун» та «рушійна сила». Водночас дослівний переклад такого поняття, як «драйвер», на думку автора, є найбільш наукомістким.

У теперішній час у межах теорії розвитку економічних систем під «рушійними силами» розуміють сукупність причинно-наслідкових факторів і протиріч, реалізація яких сприяє прогресу та процесам розвитку продуктивних сил суспільства для більш раціонального й ефективного використання наявних ресурсів [8].

Згідно з думкою зарубіжних і вітчизняних науковців, загальними рисами, що характеризують виникнення рушійних сил, є: протиріччя, конкуренція, потреби та науково-технічний прогрес [2; 23; 25]. Основним завданням рушійних сил є сталий розвиток із метою вирішення протиріч, а також досягнення досконалості елементів економічних систем і самої системи в цілому (рис. 2).

Таким чином, за результатами дослідження підходів до визначення поняття інновації та аналізу зарубіжної та вітчизняної літератури під поняттям «інноваційний драйвер» у цьому дослідженні автор розуміє сукупність аспектів, умов, факторів, ресурсів, інституційних та економічних механізмів, організаційних і управлінських методів і рішень, що характеризують здатність і реальну можливість економічної системи до процесів сталого інноваційного розвитку.

З урахуванням вищезазначеного автор пропонує таку класифікацію «інноваційного драйвера», що може застосовуватись до промислових підприємств (табл. 1).

Рис. 2. Основні завдання рушійних сил економічного розвитку

Джерело: сформовано автором на основі [1; 3; 25]

Таблиця 1

Види інноваційного драйвера промислового підприємства

Драйвер	Сутність
Економічний	спрямований на створення нових і вдосконалення наявних інституційних та економічних механізмів у промисловості, способів і методів розподілу ресурсів
Виробничо-технологічний	орієнтований на розробку та впровадження нових технологічних рішень у виробничі процеси
Екологічний	базується на нових технологіях виробництва, що забезпечують зниження шкідливих викидів у навколишнє середовище, а також на альтернативних підходах щодо зниження енерговитрат на виробництво промислової продукції
Організаційно-управлінський	ґрунтується на використанні вдосконалених інноваційних форм управління невиробничими та виробничими процесами на промислових підприємствах
Правовий	створення нових і вдосконалення наявних нормативно-правових документів, що стимулюють розвиток інноваційних ідей у промисловості
Інформаційний	пропозиція раніше невідомих наукових теорій, гіпотез і форм виробництва промислової продукції

На відміну від наявних підходів, основний акцент робиться на виявленні і розмежуванні галузевих аспектів інноваційних драйверів і їхньої цільової спрямованості у промисловості, на чому базуються основні напрями впровадження інновацій, що включають у себе вдосконалення механізмів управління та підвищення ефективності діяльності промислових підприємств.

Таким чином, на думку автора, необхідно виділити такі потенційні напрямки інноваційного розвитку підприємств промисловості України:

- вдосконалення нормативно-правової бази та конкретних управлінських рішень у галузі промисловості, що забезпечують підтримку розробників-інноваторів і перехід на підготовку фахівців із інноваційного менеджменту виробничих процесів;
- активізація заходів щодо розвитку ринку перспективних енергоефективних і низькоенерговитратних технологій, використання інноваційної сировини, що характеризуються підвищеними експлуатаційними та споживчими якостями;
- впровадження результатів науково-технічного прогресу при закупівлі нового обладнання, що є більш економічним і продуктивним, для зниження витрат при створенні одиниці продукції, скорочення термінів виробництва, а також витрат на ремонт та експлуатацію таких механізмів;
- вдосконалення інституційних зв'язків всередині галузі, оперативна інтеграція нових елементів і процесів управління на основі останніх вітчизняних і зарубіжних досягнень у зазначеній галузі;
- розробка економічних, організаційних та управлінських механізмів щодо мотивації до залучення інновацій у діяльність промислових підприємств.

Висновки та дискусія. Отже, за результатами дослідження можна зробити такі висновки:

Інновації – це багатогранна категорія, що широко застосовується у теорії та практиці економічних відносин. Проаналізувавши достатню кількість закордонних і вітчизняних джерел літератури автор дійшов висновку, що під інноваціями слід розуміти процес або діяльність із розробки та впровадження конкретних нововведень (товарів, технологій виробництва, ідей, організаційних і управлінських методів тощо) у різні галузі економіки та життєдіяльності суспільства у цілому, спрямовані на перетворення з метою поліпшення і якісного оновлення процесів управління і функціонування, а також досягнення інших ефектів.

Сутність поняття «інноваційний драйвер» майже не розкрито ні у вітчизняних дослідженнях, ні в іноземних, тому в умовах обмеженості інформаційних ресурсів щодо інноваційних драйверів автор припускає, що драйвер являє собою сукупність аспектів, умов, факторів, ресурсів, інституційних та економічних механізмів, організаційних і управлінських методів і рішень, що характеризують здатність і реальну можливість економічної системи до процесів сталого інноваційного розвитку. Також автором запропоновано класифікацію інноваційних драйверів у розрізі промислових підприємств України.

Враховуючи інноваційні драйвери, які існують на промислових підприємствах, автор запропонував потенційні напрямки розвитку таких підприємств. Зокрема, автором зроблено акцент на модернізації наявного обладнання та використанні нової сировини. Наведені напрямки інноваційного розвитку дозволять промисловим підприємствам України вийти на новий рівень виробництва та стати конкурентоспроможними на світових торговельних майданчиках.

Подальші дослідження. У подальших дослідженнях автор планує виявити взаємозв'язки між запропонованими інноваційними драйверами та показниками ефективності розвитку промислового підприємства за допомогою побудови математичних моделей.

Література: 1. Davies A., Hobday M. *The Business of Projects Managing Innovation in Complex Products and Systems*. Cambridge: University Press, 2011. 330 p. 2. Freeman C. *The economics of industrial innovations*. Cambridge: MIT Press, 1999. 19 p. 3. Kaplan S., Goldsmith M. *Leapfrogging: Harness the Power of Surprise for Business Breakthroughs*. *Leapfrogging*: Berrett-Koehler Publishers, 2012. 240 p. 4. OECD/EU/Eurostat, *Guidelines for Collecting and Interpreting Innovation Data – Oslo Manual*, third edition OECD, Paris, 2005. 5. Palmer D., Kaplan S. *A Framework for Strategic Innovation: Blending strategy and creative exploration to discover future business opportunities*. Innovation Point. URL: www.innovation-point.com. 6. Trott P. *Innovation Management and New Product Development*. Harlow: Financial Times Prentice Hall, 2011. 648 p. 7. Ralph K. *The Human Side of Managing Technological Innovation*. Northwestern University, College of Business. 2003. 463 p. 8. Schilling M. A. *Strategic management of technological innovation*. New York: McGraw Hill Higher Education, 2013. 320 p. 9. Smits R. *Innovation studies in the 21st century: Questions from a user's perspective*. *Technological Forecasting & Social Change*. 2002. No. 69. P. 861–883. 10. Udvardi F. E. *Creativity and innovation in organizations: Two models and managerial implications*. *Technological Forecasting and Social Change*. 1990. Vol. 38. Issue 1. P. 65–80. 11. Безрудный Ф., Смирнова Г., Нечаева О. Сущность понятия инновации и его классификация. *Инновации*. 1998. № 23. 12. Бурцева Т. О. Нові драйвери економічного зростання в економіці. *Економіка і менеджмент інноваційних технологій*. 2015. № 6. С. 57–61. 13. Водачек Л. Стратегія управління інноваціями на підприємстві. М.: Економіка, 1989. 166 с. 14. Гринько Т. В. Особливості управління інноваціями на промислових підприємствах України. *Управління розвитком*. 2016. № 4. С. 7–14. 15. Про інноваційну діяльність: Закон України від 16.10.2012 № 5460-VI // База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/40>. 16. Иванова Н. И. Национальные инновационные системы в ЕС. М.: ЦИПРАН РАН, 2006. 280 с. 17. Кокурин Д. И. *Инновационная деятельность: монография*. М.: Экзамен, 2001. 576 с. 18. Кулагин А. С. Немного о термине «инновация». *Инновации*. 2004. № 7. С. 56–59. 19. *Руководство Осло: рекомендации по сбору и анализу данных по инновациям*. М.: ОЭСР-ЦИСН, 2006. 193 с. 20. Санто Б. *Инновация как средство экономического развития*. М.: Прогресс, 1990. 296 с. 21. Соколов Д. В., Титов А. Б., Шабанова М. М. *Предпосылки анализа и формирования инновационной политики*. СПб.: Изд-во С.-Петербурга. гос. ун-та экономики и финансов, 1997. 133 с. 22. Солоу Р. М. Теория роста. Панорама экономической мысли конца XX столетия: в 2 т. Т. 1. СПб.: Экон. школа, 2002. 684 с. 23. Стиглер Дж. *Экономика информации*. М.: ГУ ВШЭ, 2002. 258 с. 24. Твисс Б. *Управление научно-техническими нововведениями*. М.: Экономика, 1989. 271 с. 25. Хамел Г., Прахалад К. *Конкурируя за будущее. Создание рынков завтрашнего дня*. М.: Олимп-Бизнес, 2002. 288 с. 26. Шумпетер Й. А. *Теория экономического развития. Капитализм, социализм и демократия*. М.: ЭКСМО, 2007. 864 с.

References: 1. Davies A., Hobday M. *The Business of Projects Managing Innovation in Complex Products and Systems*. Cambridge: University Press, 2011. 330 p. 2. Freeman C. *The economics of industrial innovations*. Cambridge: MIT Press, 1999. 19 p. 3. Kaplan S., Goldsmith M. *Leapfrogging: Harness the Power of Surprise for Business Breakthroughs*. *Leapfrogging*: Berrett-Koehler Publishers, 2012. 240 p. 4. OECD/EU/Eurostat, *Guidelines for Collecting and Interpreting Innovation Data – Oslo Manual*, third edition OECD, Paris, 2005. 5. Palmer D., Kaplan S. *A Framework for Strategic Innovation: Blending strategy and creative exploration to discover future business opportunities*. Innovation Point. URL: www.innovation-point.com. 6. Trott P. *Innovation Management and New Product Development*. Harlow: Financial Times Prentice Hall, 2011. 648 p. 7. Ralph K. *The Human Side of Managing Technological Innovation*. Northwestern University, College of Business. 2003. 463 p. 8. Schilling M. A. *Strategic management of technological innovation*. New York: McGraw Hill Higher Education, 2013. 320 p. 9. Smits R. *Innovation studies in the 21st century: Questions from a user's perspective*. *Technological Forecasting & Social Change*. 2002. No. 69. P. 861–883. 10. Udvardi F. E. *Creativity and innovation in organizations: Two models and managerial implications*. *Technological Forecasting and Social Change*. 1990. Vol. 38. Issue 1. P. 65–80. 11. Bezrudny F., Smirnova G., Nechayeva O. *Sushchnost ponyatiya innovatsii i yego klassifikatsiya [The Essence of the Concept of Innovation and Its Classification]*. *Innovatsii*. 1998. No. 23. 12. Burtseva T. O. *Novi draivery ekonomichnoho zrostannia v ekonomitsi [New Drivers of Economic Growth in the Economy]*. *Ekonomika i menedzhment innovatsiynykh tekhnologii*. 2015. No. 6. P. 57–61. 13. Vodachek L. *Strategiya upravleniya innovatsiyami na predpriyatii*. М.: Экономика, 1989. 166 p. 14. Hrynko T. V. *Osoblyvosti upravlinnia innovatsiitamy na promyslovykh pidpriemstvakh*

Ukrainy [Features of Innovation Management at Industrial Enterprises of Ukraine]. *Upravlinnia rozvytkom*. 2016. No. 4. P. 7–14. **15.** Pro innovatsiinu diialnist: Zakon Ukrainy vid 16.10.2012 No. 5460-VI // Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrainy»/Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/40>. **16.** Ivanova N. I. Natsionalnyye innovatsionnyye sistemy v YeS. M.: CIPRAN RAN, 2006. 280 p. **17.** Kokurin D. I. *Innovatsionnaya deyatel'nost: monografiya* [Innovative Activity: monograph]. M.: Ekzamen, 2001. 576 p. **18.** Kulagin A. S. *Nemnogo o termine «innovatsiya»* [A Little Bit about the Term «Innovation»]. *Innovatsii*. 2004. No. 7. P. 56–59. **19.** Rukovodstvo Oslo: rekomendatsii po sboru i analizu danykh po innovatsiyam. M.: OYeSR-CISN, 2006. 193 p. **20.** Santo B. *Innovatsiya kak sredstvo ekonomicheskogo razvitiya*. M.: Progress, 1990. 296 p. **21.** Sokolov D. V., Titov A. B., Shabanova M. M. *Predposylki analiza i formirovaniya innovatsionnoy politiki*. SPb.: Izd-vo S.-Peterburg. gos. un-ta ekonomiki i finansov, 1997. 133 p. **22.** Solou P. M. *Teoriya rosta. Panorama ekonomicheskoy mysli kontsa XX stoletiya*. Vol. 1. SPb.: Ekon. shkola, 2002. 684 p. **23.** Stigler Dzh. *Ekonomika informatsii*. M.: GU VShE, 2002. 258 p. **24.** Tviss B. *Upravleniye nauchno-tehnicheskimi novovvedeniyami*. M.: Ekonomika, 1989. 271 p. **25.** Khamel G., Prahald K. *Konkuriruya za budushchee. Sozdaniye rynkov zavtrashnego dnya*. M.: Olimp-Biznes, 2002. 288 p. **26.** Shumpeter Y. A. *Teoriya ekonomicheskogo razvitiya. Kapitalizm, sotsializm i demokratiya*. M.: EKSMO, 2007. 864 p.

Інформація про автора

Чередник Анна Олегівна – аспірант кафедри підприємницької діяльності Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця (просп. Науки, 9а, м. Харків, 61166, Україна; e-mail: AnnetBlejkk@gmail.com).

Информация об авторе

Чередник Анна Олеговна – аспирант кафедры предпринимательской деятельности Харьковского национального экономического университета им. С. Кузнеця (просп. Науки, 9а, г. Харьков, 61166, Украина; e-mail: AnnetBlejkk@gmail.com).

Information about the author

A. Cherednik – Postgraduate Student, Department of Entrepreneurial Activity of Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics (9a Nauky Ave., Kharkiv, 61116, Ukraine; e-mail: AnnetBlejkk@gmail.com).

*Стаття надійшла до ред.
20.03.2017 р.*

JEL Classification: M 410

УДК 657.37

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ІНТЕГРОВАНОЇ ЗВІТНОСТІ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Колісник В. Ю.

Анотація. *Зміна очікувань користувачів облікової інформації і поява нових вимог до її змісту поступово змінюють підходи до управління підприємствами. У статті зроблено акцент на відсутності єдиного підходу до визначення поняття інтегрованої звітності та її змістовного наповнення. Перелічено проблеми та ключові критерії визначення фінансових і нефінансових показників інтегрованої звітності. Розглянуто елементи структури інтегрованого звіту, що запропоновані Міжнародним стандартом інтегрованої звітності. Проаналізовано підходи вітчизняних учених до визначення структури інтегрованого звіту та варіативність його наповнення. Виділено ключові проблеми реалізації концепції інтегрованої звітності на підприємстві.*

Ключові слова: *інтегрована звітність, фінансові показники, нефінансові показники.*

© Колісник В. Ю., 2017